

LISTINA

občestva

V DON BOSKOVI

SALEZIJANSKI

DRUŽINI

Naslov izvirnika

La Carta di comunione

nella Famiglia Salesiana di don Bosco

Dicastero per la Famiglia Salesiana della Congregazione SDB

Via della Pisana. 1111 - Roma

**LISTINA OBČESTVA
V DON BOSKOVI SALEZIJANSKI DRUŽINI**

Oddelek za salezijansko družino
pri vrhovnem svetu salezijanske družbe

Prevedel Franc Oražem

Lektorirala Jerneja Kovšca

Oblikovanje Petra Černe-Oven

Salezijanska duhovna knjižnica št. 35

Urednik Franc Šenk

Izdal Salezijanski inšpektorat v Ljubljani

za člane salezijanske družine

Za interno uporabo

Ljubljana 1996

Listini na pot

V zavest današnjih ljudi se vse močneje naseljuje močno spoznanje, da je vse človeštvo ena družina in ves svet kot ena sama vas. Zato so tako pomembni "sosedski odnosi" in sorodstvene vezi dobivajo novo, doslej nesluteno vlogo.

To še posebej velja na duhovni ravni!

Salezijanska don Boskova družina ima v tej veliki "novi vasi" zelo značilno vlogo: naduse lepo in naduse zahtevno. Gre za vzgojno vlogo.

Tisti, ki so poklicani k vzgoji, niso nikdar zadosti vzgojeni; tisti, ki morajo delati v zboru vzgojiteljev, niso nikdar zadosti povezani, zadosti sodelujoči.

"Listina", ki jo imamo v rokah, je prav zaradi tega tako dragocena, ker nam odkriva naše osebno bogastvo in poslanstvo; ker nam odkriva premalo znane "sorodstvene vezi" in možnosti, ki iz njih izvirajo.

Iz srca želim vsem članom don Boskove salezijanske družine na Slovenskem, da bi zares zaživela močnega družinskega duha in pristne duhovno sorodstvene vezi. Kjer je edinost in zaupanje, tam je tudi apostolski duh!

Naj nam ga mogočna Pomočnica krščanskega ljudstva v obilju izprosi!

Stanislav Hočevar, inšpektor

Ljubljana, ob prazniku svetih bratov Cirila in Metoda 1996

Predstavitev listine občestva

Predragi!

Vesel sem, da lahko skupinam don Boskove salezijanske družine predstavim LISTINO OBČESTVA.

Listina je sad sodelovanja med različnimi skupinami, je sad dolgega in zahtevnega dela, da bi prišli do tistih temeljnih prvin, ki sestavljajo edinost v don Boskovem duhu.

Želimo začeti pri družini, pri "duši" družine.

Čut pripadnosti družini se bolj kot od zunanjih pravil napaja z življenjskosti skupnega duha, ki v bratstvu povezuje vse člane različnih skupin.

Od posameznih oseb in skupin se zahteva skrb za valdoški in morneški duh, poglobitev in ponovni zagon tega, kar izraža rodovitnost duhovnih slutenj našega ustanovnika.

Naloga skupnega iskanja se ne končuje z napisanim besedilom LISTINE OBČESTVA.

Nasprotno, rad bi rekel, da se danes z LISTINO OBČESTVA začenja pot k dopolnitvi obzorij, ki se tu in od tod odpirajo.

Omenil bom samo dvoje obzorij.

Predusem je tu želja, da bi se dejavno uresničeval salezijanski duh. Živimo v času, ko hitre in nenehne spremembe zahtevajo okrepitev notranjega človeka v apostolskem slogu, da bi bili zvesti poklicanosti za mladino in preprosto ljudstvo.

Dodati moramo tisto dopolnitev moči od zgoraj, ki jo zahteva izkušnja.

Poleg tega se v LISTINI OBČESTVA večkrat ponavlja nujnost, da določimo merila, ki naj zagotavljajo, da bo pot salezijanske družine, kjerkoli ji Gospodova milost pripravi prostor, tudi glede uradnih povezav gladka in povezana.

Podrobnejše poudarke na krajevni, inšpektorialni, narodni in pokrajinski ravni glede struktur bratskega občestva bo treba v prihodnosti še razviti.

Znova se torej začenja prizadevanje skupin, da se ne bi zaustavili na začetni poti.

Don Bosko ima še o marsičem poučiti vse svoje sinove. Marija Pomočnica, velika učiteljica začetkov in naša varna voditeljica, spremlja in podpira naše napore.

Prisrčen pozdrav od don Boskovega naslednika, ki zaupno skupaj z vami gleda na zagon velike ustanovnikove dediščine proti ciljem tretjega tisočletja.

*Rim, 31. januarja 1995
Na Don Boskov praznik*

Egidij Vigano,
vrhovni predstojnik

PREDGOVOR

Don Boskova salezijanska družina

Zahvaljujemo se Bogu, ki dela čudovite stvari v svojih svetih. Misliti danes na salezijansko družino pomeni priznavati don Boska za ustanovnika, zato govorimo o don Boskovi salezijanski družini.

Razmerje, ki ga je vzpostavil z nekaterimi osebami in nekaterimi skupinami, je bilo nekaj posebnega in prednostnega.

S papežem *Pijem IX.* sta skupaj doživljala napore in upanja nove ustanove, Družbe sv. Frančiška Saleškega, ki naj bi bila tudi sama zamišljena po podobi človeške družine, ki ima Boga za Očeta, in cerkvene družine, ki ima papeža za skupnega očeta.

Z *Marijo Mazzarello* je doživel duhovno in versko izkušnjo, ki preseneča zaradi posredovanj, ki jih je pripravil Gospod; po previdnostnih srečanjih in po luči vzajemne slutnje, ki je presejala apostolske razmere tistega časa; po pristnem in rodovitnem sodelovanju pri ustanavljanju Družbe hčera Marije Pomočnice.

Z *mnogimi verniki*, zavzetimi za blagor mladih in za krepitev vere med preprostim ljudstvom, je izkusil, kaj pomeni delati v povezanosti, navdihujoč se ob evangeliju in metodi Dobrega pastirja. Tako so nastali salezijanski sotrudniki.

Salezijanski fenomen tudi po več kot sto letih od don Boskove smrti še vedno spravlja v začudenje zaradi svoje zemljepisne razširjenosti in naraščanja števila skupin, ki s posebno izvirnostjo ohranjajo don Boska kot očeta velike duhovne družine.

Popolna skladnost ustanovnikove karizme, pastoralna ljubezen in moč daru, ki ga je Sveti Duh dal don Bosku, zagotavljajo ozračje, okolje rasti in bistvo salezijanske družine.

PRVO POGlavJE

MILOST OBČESTVA V SALEZIJANSKI DRUŽINI

1. Božji načrt v ustanovnikovi zamisli
2. Rast duhovno-apostolske družine
3. Bogastvo vzajemnega občestva
4. V srcu Cerkve za odrešenje sveta

1. člen

Božji načrt v ustanovnikovi zamisli

Z duhom, polnim veselja, in s čustvi ponižne hvaležnosti izražamo gotovost, da je don Bosko po Božji pobudi in po materinskem Marijinem posegu začel v Cerkvi izvirno evangelijsko izkušnjo.

Sveti Duh je v njem oblikoval srce, široko kakor peščena ravan ob morskem bregu, in ga napravil za očeta in učitelja množice mladih ter ustanovitelja velike duhovne družine.

Pastoralna ljubezen, ki ima v Kristusu, Dobrem pastirju, svoj vir in svoj vzor, je bila za don Boska merilo življenja in delovanja, vzgojni in evangelizacijski navdih, molitev in misijonarski polet. V geslu *Daj mi duše, drugo vzemi* je svojo ljubezen do Boga in do mladih povezal v eno.

Da bi odgovoril na pričakovanja mladine in ljudskih slojev svojega časa, je don Bosko ustanovil salezijance, hčere Marije Pomočnice in salezijanske sotrudnike.

Mnoge druge apostolske moči z različnimi poklici živijo v istem duhu in povezanosti med seboj ter danes nadaljujejo njegovo delo vzgoje in odrešenja.

Tako je nastala in se še danes nadaljuje prava šola svetosti. Mnogi ustanovitelji novih skupin še prejemajo navdih, usmeritev, duhovnost in pastoralno metodologijo od ustanovnika don Boska. Skupine živijo, ohranjajo, poglobljajo in vztrajno razvijajo - v skladu s skrivnostnim Kristusovim telesom v nenehni rasti - izkušnjo Svetega Duha, ki jo je živel don Bosko in jo še naprej posreduje svojim učencem.

2. člen

Rast duhovno-apostolske družine

Don Bosko se po svoji svetniški podobi z izvirnostjo uvršča med ustanovitelje redovniških ustanov v Cerkvi. Njegovo življenje je postalo zgodovina, njegovo pravilo duh, njegova svetost zgled in vzor. Izvir na začetku je postal tok, reka, in to izražamo z živo hvaležnostjo Bogu.

Don Bosko je sanjal o mladinskem in ljudskem poslanstvu mnogovrstnih razsežnosti. V široko gibanje je usmeril sile tistih, ki so bili deležni njegovega vzgojnega in odrešenjskega načrta.

O tem priča čudovita rodovitnost salezijanske družine, ki je značilen pojav trajne živosti Cerkve.

Don Boskovo salezijansko družino sestavljajo tri osrednje skupine (SDB, HMP, DBS). Za njihovo ustanovitev je namenil svoj čas, moči, formacijsko in organizacijsko prizadevanje. Postale so nosilno jedro njegovega dela, poleg njih pa so v salezijansko družino povezane še številne druge skupine.

On je tudi začetnik Združenja Marije Pomočnice. Tako rekoč kot darilo mu je bilo ob nekem dnevu veselja in praznika predstavljeno združenje njegovih bivših gojencev.

Kot v drugih velikih redovnih ustanovah so tudi v don Boskovi začetni karizmatični izkušnji same po sebi vsebovane pristne možnosti rasti in razvoja.

Zavest *duhovnega sorodstva* in skupne apostolske odgovornosti je ustvarila bratska razmerja ter izmenjave med skupinami; z njim pa izvirno navzočnost v Cerkvi zlasti med revno mladino.

3. člen

Bogastvo vzajemnega občestva

Salezijansko družino danes sestavljajo številne skupine. Tvorijo eno samo življenjsko telo in to lahko razloži naravnost ene na druge in hkrati različnost posamezne skupine v odnosu do drugih. Predvsem krepijo učinkovitost pričevanja, omogočajo, da je oznanjevanje evangelija bolj prepričljivo, da duh blagrov prodira v svet in vzgojna ljubezen do tistih, ki jo najbolj potrebujejo. Poleg tega uresničujejo bolj živo pastoralno ljubezen, ko pomagajo vsem, da sodelujejo in podpirajo prizadevanje za vzgojo in odrešenje mladih in ljudstva. Poleg tega poglobljajo značilnosti poteze vsake skupine s tem, da jim pomagajo pri razvoju njihove zavesti o samih sebi v občestvu.

Naša kratka zgodovina don Boskove družine nas utrjuje v prepričanju, da brez občestva grozi dejanska nevarnost obubožanja in nezvestobe ustanovnikovemu namenu.

"Brez vas nisimo več mi!" bi moglo biti obvezujoče geslo, za katerega je vsaka skupina poklicana, da ga pogloblja in izraža v vsakdanjem delovanju.

Za don Boska se zdi, kot da bi bil prevzet od težnje po enotnosti, *vis unita fortior*, na kateri je slonela prav tako trdna zamisel njegove verske dediščine: zamisel enotne družine po zgledu in podobnosti človeške družine, ki ima Boga za Očeta, in cerkvene družine, ki ima papeža kot skupnega očeta.

Nikoli ni zasnoval kake skupine, niti ta ni obstajala, ne da bi bila vedno znotraj enotne usmerjenosti, ki je dovolj močna in bogata, da so lahko vanjo vključene tudi razlike med skupinami.

4. člen

V srcu Cerkve za odrešenje sveta

Sveti Duh vzbuja karizme za skupno dobro ter jih skladno vključuje v življenje Cerkve. Tako se po Božjem načrtu razvija čudovita različnost verskih skupin, ki mnogo prispeva, da je Cerkev dobro opremljena za vsako dobro delo in pripravljena za gradnjo Kristusovega skrivnostnega telesa. Cerkev je olepšana z različnimi darovi svojih otrok kakor nevesta, ozaljšana za svojega Ženina, da se razodene mnogovrstna Božja modrost.

Sveti Duh je po don Bosku zbudil salezijansko družino, da bi se bolje izpolnilo njemu zaupano poslanstvo.

Salezijanska družina je skupnost krščenih in posvečenih, ki se z izvirnostjo lastnega daru dajo na voljo služenju poslanstva Cerkve, Kristusovega telesa, vesoljnega zakramenta odrešenja.

Salezijanska družina z bivanjem v srcu Cerkve razodeva v skladnosti različnih darov pomembnost poslanstva, ki daje ton in konkretnost vsej duhovni dediščini svetega ustanovnika.

Vzajemna povezanost med vzgojo in svetostjo zahteva od nas, da smo globoko solidarni s svetom in njegovo zgodovino.

Zato mora biti načrtovanje poslanstva sodobno, ustvarjalno in stalno, če želi vrniti mladost duhovni in vzgojni dediščini, ki nam je bila zaupana; če naj da podporo in svoj kakovosten prispevek Cerkvi, ki ponovno razmišlja o svoji mladinski in ljudski pastoralni v različnih krajevnih in kulturnih razmerah.

DRUGO POGlavJE

UDELEŽBA PRI SALEZIJANSKI DRUŽINI

5. Naslovi pripadnosti
6. Vzajemnost in izmenjava darov
7. Sklicevanje na don Boska, očeta in učitelja
8. Navdihnjeni ob humanizmu sv. Frančiška Saleškega
9. Vrhovni predstojnik, središče edinosti
10. Opis don Boskove salezijanske družine

5. člen

Naslovi pripadnosti

Izraz *družina* v salezijanskem izročilu označuje vezi, ki obstajajo med različnimi skupinami, in se uporablja na različen način po naravi razmerja med njimi.

Teh vezi ali razmerij ni mogoče pripisovati samo dejstvu všečnosti. Pač pa so bolj zunanji izraz notranjega in karizmatičnega občestva, zato pomagajo razumeti različne naslove pripadnosti salezijanski družini.

Osnova pripadnosti je *skupni duh*, ki nas usmerja proti širokemu in dopolnjujočemu se poslanstvu za mladino in ljudstvo; prav tako tudi določene *lastne in izvirne značilnosti*, ki opravičujejo uradno priznanje: ta se daje za določen naslov pripadnosti.

Prvi naslov je oblika pripadnosti salezijancev, hčera Marije Pomočnice in sotrudnikov: to so prve tri in osrednje skupine, katerih ustanovnik je na čisto poseben način don Bosko. Te skupine je določil za neposredne dediče svojega dela; so temelj in stičišče za vse druge, kar zadeva duha, poslanstvo ter pastoralno in pedagoško metodo dela.

Drugi naslov pripadnosti imajo razne skupine posvečenega življenja, ki so nastale v poznejšem času iz ustvarjalne moči karizme. Te skupine s svojimi posebnimi karizmatičnimi poudarki bogatijo skupno dediščino salezijanske družine.

Tretji naslov se končno določa z izrazom: *posebni naslovi pripadnosti*. Obzorje, v katerega se umešča ta raven, je mnogo širše glede na raven prej navedenih skupin, toda prav tako je povezano na objektivni način z življenjskostjo in bogastvom don Boskove duhovne dediščine. Povezovalna moč njegove karizme je nujna tudi za to širšo raven.

Pravni naslov pripadnosti lahko povzamemo iz pisma uradnega priznanja, ki ga vrhovni predstojnik pošlje kot odgovor na prošnjo raznih skupin.

6. člen

Vzajemnost in izmenjava darov

Različni izrazi salezijanske karizme se med seboj prepletajo, kar pomeni, da živijo v zelo globokem razmerju vzajemnosti; identitete v salezijanski družini zaradi tega ne more določiti in živeti ena skupina, ne da bi upoštevala identiteto drugih.

Vsi skupaj kot družina posredujemo danes duhovno in karizmatično ustanovnikovo izkušnjo, izražamo bogastvo daru, ki ga je Bog dal svoji Cerkvi ter v času nadaljujemo in razvijamo don Boskovo izvirnost.

V Cerkvi, ki je občestvo, salezijanska družina živi in razodeva *eno srce in eno dušo* tako, da uresničuje izkušnjo bratskega in apostolskega občestva v službi poslanstva in za medsebojno obogatitev med skupinami in osebami.

To pomeni, da čutimo, kakor bi bili zaupani drug drugemu. Pripadati določeni skupini je isto kot vstopiti v vso družino. Komunicirati med seboj pomeni rasti z vsemi; pomeni vedeti, da drug drugega dopolnjujemo.

Člani v povezanosti omogočajo družini, da je deležna celotnosti svojih darov in vrednot, ker so v različnih skupinah poudarjeni pestri duhovni vidiki, ki ne smejo manjkati v nobenem salezijanskem srcu. Ti vidiki so bolj razvidni v posamezni skupini; občestvo družine jih potem daje na voljo vsem.

Cerkveno občestvo, vzajemnost, izmenjava darov, medsebojno dopolnjevanje in vzajemna obogatitev so dragocen zakon življenja za vso družino, z značilnimi učinki na področju poslanstva. Da bi vzgojitelji in evangelizatorji dosegli mlade, zlasti najbolj revne, in ljudske sloje, ne zadostuje dejavnost ene same skupine salezijanske družine. Potrebni so različni načini skupnih posegov, različni vzorci krščanskega življenja in različne, dopolnjujoče se službe.

7. člen

Sklicevanje na don Boska, očeta in učitelja

Don Bosko je *velikan duha*, ki je zapustil v dediščino bogato in dobro opredeljeno duhovno izročilo. On je pobudnik prave šole nove in privlačne apostolske duhovnosti. Nanj se morajo ozirati tisti, ki se ob posebni pobudi Svetega Duha čutijo poklicane v zgodovinski sedanjosti med seboj deliti svojo usodo in svoje poslanstvo v različnih stanovih, vsak na svoji stopnji in ravni. Pripadnost se gradi okrog zedinjajočega središča, to pa je oseba, merilo in slog.

Oseba je don Bosko. Salezijanska družina se navdihuje ob humanizmu sv. Frančiška Saleškega, ki ga je na poseben način ponovno živel don Bosko. To, kar povezuje različne skupine in njihove člane v eno družino, je nekakšno *duhovno sorodstvo* v don Bosku, ki je res oče vseh.

Merilo pripadnosti je pastoralna ljubezen. Don Boskov apostolski polet je duhovna moč, ki ga spodbuja, da išče duše in služi samo Bogu. Ljubezen v njem napolnjuje in vodi vse. Ob sebi zbira osebe; ureja in usklaja različne vloge in mnogovrstne darove, različne stanove in službe in požlahtni razlike v bogastvo edinosti. Don Boskova apostolska ljubezen ima moč privlačnosti, je merilo edinosti in duhovne skladnosti. On je res je učitelj vseh!

Geslo *Daj mi duše, drugo vzemi* je povzetek izredno bogate duhovne in apostolske izkušnje. *Ekstaza v dejavnosti*, ki je za sv. Frančiška Saleškega izhodišče, je pri don Bosku središče apostolske ljubezni. Vzgojna in pastoralna ljubezen je dejavna in zahtevna oblika njegove ponotranjenosti. Don Bosko je v resnici vodnik in vzor salezijanske družine.

8. člen

Navdihnjeni ob humanizmu sv. Frančiška Saleškega

Imenujemo se *don Boskova salezijanska družina* in se tako povezujemo s sv. Frančiškom Saleškim in sv. Janezom Boskom. Sklicevanje na sv. Frančiška Saleškega v don Boskovi izkušnji ni samo formalno; izbral ga je za zavetnika, ker je ustrezal globokim težnjam, ki se jih je trudil tudi pokazati in utemeljiti.

Ljubezen in ljubeznivost sv. Frančiška Saleškega naj me vodita v vsaki stvari: ta sklep je napravil ob začetku svojega duhovništva. Z ljubeznivostjo sv. Frančiška Saleškega bodo salezijanci privabljali k Jezusu Kristusu narode Amerike; to je apostolski navdih, ki ga je za misijonarje dobil v sanjah leta 1883.

Kot don Boskova družina se vključujemo v največji salezijanski tok humanizma ter tako dajemo Cerkvi prispevek izvirnosti na vzgojnem področju in na področju pastoralnega dela. Don Bosku *salezijanski humanizem* pomeni vrednotenje vsega pozitivnega, ki je navzoče in ukoreninjeno v življenju oseb, v stvareh in zgodovini.

Ta humanistični salezijanski navdih mu pomaga:

- sprejemati vrednote sveta, zlasti če ugajajo mladim;
- vključiti se v tok kulture in človeškega razvoja svojega časa, tako da spodbuja dobro in se ne zadovolji s tarnanjem nad zlom;
- iskati sodelovanje mnogih, v prepričanju, da ima vsakdo svoj dar, ki je viden ali pa ga je potrebno še odkriti;
- verjeti v moč vzgoje, ki usmerja in podpira spreminjanje in rast mladega človeka v poštenega državljana in dobrega kristjana;
- brez omahovanja zaupati v previdnost Boga, ki ga dojema in ljubi kot Očeta.

Humanizem sv. Frančiška Saleškega pomaga salezijanski družini, da se odpira skupinam, ki jo sestavljajo, da vsaka v Gospodovem veselju uresničuje svoje posebno poslanstvo.

9. člen

Vrhovni predstojnik središče edinosti

Pripadnost izvira iz občestva in se utrjuje v vedno globljem občestvu. Ni nejasno čustvo, ki pozna le ohlapne in daljnje povezave, temveč je pobuda Duha, teži k edinosti in išče dejanske izraze, včasih urejene tudi v dejavnem razmerju in sodelovanju. Ker pripadnost salezijanski družini zadeva mnoge skupine in njihovo samostojno izvirnost, potrebuje življenjsko središče, ki naj udejanja sklicevanje na ustanovnika, skupnega duha in samo poslanstvo.

Središče, ki zagotavlja edinost, je po don Boskovi zamisli vrhovni predstojnik. Vsi mu priznavajo trojno službo edinosti: je don Boskov naslednik, je oče vseh in je središče edinosti salezijanske družine. Vrhovni predstojnik je don Boskov naslednik. Nепretrgana povezava ga veže z don Boskovo osebo in mu pomaga, da ga danes živo predstavlja.

Vrhovni predstojnik je središče vse družine. Daje namreč zgled in pouk, ki zagotavljata zvestobo duhu in spodbudo za udeležbo pri salezijanski karizmi. Njegova služba je animatorska in pospeševalna, služba, ki tke edinost in v različnosti posebnih poklicev zagotavlja zvestobo duhu in uskladitev pobud. Njegova naloga ni vodstvo, ampak polna služba animacije.

Vrhovni predstojnik je oče vseh tistih, ki sodelujejo pri don Boskovem poslanstvu. Širi prostor njegovega očetovstva, ki je zanj, kot je bilo za don Boska, bistvena značilnost. Očetovstvo zahteva dobroto, čut odgovornosti glede na rast vsakogar, vodstvo v karizmatični zvestobi, zavzetost za rodovitnost salezijanskega poklica v vseh njegovih izrazih. "Vaš predstojnik bo skrbel za vas in vaše večno zveličanje", je zapisal don Bosko.

10. člen

Opis don Boskove salezijanske družine

Izvirna edinost salezijanske družine ima svoj najgloblji temelj v občestvu duha in poslanstva za službo mladini in ljudstvu. Tako se ustvarja resnična skupnost, v kateri se vsi člani dopolnjujejo po njihovih lastnih darovih, njihovih posebnih vlogah in različnih oblikah življenja, ki so možne v Cerkvi.

Razcvet in nov razvoj salezijanske družine lahko postaneta med nami nosilca koncilске prenove.

Zato na nov način preglejmo zgodovino don Boskove duhovne izkušnje ter jo povežimo z izvirnim navdihom in bistvom ustanove oratorijev: salezijanska družina je karizmatična skupnost; salezijanska družina je resničnost v Cerkvi.

Salezijanska družina je karizmatična skupnost. Predstavlja se torej in živi kot dar Duha njegovi Cerkvi in kot urejeno nadaljevanje don Boskove karizme danes.

Razne ustanovljene in priznane skupine so deležne resničnega duhovnega sorodstva in apostolske sorodnosti.

Skupine duhovnikov in laikov, neporočenih in poročenih, posvečenih in redovnikov, po oblikah življenja na razne načine pričevalcev blagrov, sestavljajo živo celoto po zedinjajoči moči don Boskovega duha in poslanstva. Čutijo se dediči in nosilci njegovega daru.

Salezijanska družina je cerkvena resničnost. Izraža namreč občestvo med različnimi oblikami služenja Božjemu ljudstvu in povezuje v celoto posamezne poklice, da bi se pokazalo bogastvo ustanovnikove karizme. Vključuje se v pastoralo krajevne Cerkve tako, da ji daje svoj izvirni prispevek. Trudi se za sporazumevanje in sodelovanje z drugimi skupinami, cerkvenimi in civilnimi ustanovami za celostno, osebno in socialno vzgojo mladih in ljudstva. Z vzgojo za vero in apostolsko zavzetost jih spremlja do izbire lastnega poklica v svetu in v Cerkvi.

TRETJE POGLAVJE

ZNAČILNE POTEZE SALEZIJANSKEGA LIKA

A. Posebno značilne don Boskove besede

11. Daj mi duše
12. Da bi pridobil duše za Boga, grem naprej do drznosti
13. Združeni v eno srce bomo storili desetkrat več
14. Vsak trud je majhen, ko gre za Cerkev in papeža
15. Dovolj je, da ste mladi, pa vas imam zelo rad
16. Vsa naša metoda temelji na razumu, veri in ljubeznivosti
17. Edina moja opora je vedno bila zateči se v molitvi k Jezusu v najsvetejšem zakramentu in Mariji Pomočnici

B. Pomembne prvine skupnega duha

18. Pastoralna ljubezen
19. Milost enosti
20. Združenje z Bogom in molitveni slog
21. Poslanstvo za mladino in ljudstvo
22. Optimizem in veselje upanja
23. Askeza dobrote
24. Delo in zmernost
25. Duh pobude
26. Ukoreninjenje v Kristusovi skrivnosti in izročitev Mariji
27. Čut za Cerkev
28. Pozoren čut za klic nove evangelizacije

11. člen

Daj mi duše

Don Boskovo življenje je našlo svoj vir, obliko in izraz v besedah, ki predstavljajo *rdečo nit* njegove izkušnje: *Daj mi duše, drugo vzemi.*

Te besede vsebujejo don Boskovo neizčrpno moč; skrivnost njegovega srca, moč in vnemo njegove ljubezni: apostolat v mnogih oblikah in načinih uresničevanja. Izbral jih je, da bi za vse skupine in člane družine označevale duha, ki jih mora navdihovati.

Danes za nas nakazujejo celoto notranjih naravnosti, ki vodijo korake salezijanca v konkretnem vsakdanjem življenju. Zahtevajo namreč predanost duhovni globini in apostolski notranjosti, usmerjajo k skrivnosti Božje navzočnosti in ljubezni, spodbujajoč *dihanje za duše*, kakor se izraža Filip Rinaldi; skrbijo za živahnost in ustvarjalnost pastoralne ljubezni.

To geslo je naša družinska značilnost!

Povezuje nas s sv. Frančiškom Saleškim in njegovim novim načinom uresničevanja evangeljske popolnosti ter z don Boskom, pastirjem duš, po zgledu Gospoda Jezusa.

Da se moremo imenovati *don Boskovi sinovi in hčere*, se je potrebno upodobiti po tej naši prvi karizmi. Vsem svojim učencem don Bosko ponavlja: "Od vseh stvari je najbolj božja sodelovati z Bogom pri reševanju duš in je zanesljiva pot k svetosti."

12. člen

Da bi si pridobil duše za Boga, grem naprej do drznosti

Izraze, ki se porajajo iz don Boskovega duhovniškega srca, je težko urediti v okviru splošnih vzorcev obnašanja.

Drznost, o kateri govori naš ustanovnik, je mogoče prevesti na različne načine: apostolska vnema, neutrudna gorečnost, brezpogojna delavnost, nenehno pastoralno delo, ustvarjalnost in genialna modernost v posegih ter oratorijansko srce.

Značilen salezijanski izraz pastoralne ljubezni je delo, ki ga pojmujejo kot delo za duše.

To je mistika, ki gradi Božje kraljestvo in si prizadeva za srečo mladega človeka.

Zato salezijanec, kot je to storil don Bosko, goji v sebi vse kreposti človeka, ki je dejaven, in uporablja svoje sposobnosti in strokovnost za osebni in socialni napredek ter za evangeljsko rešitev mladih, zlasti revnih.

Svoje življenje popolnoma podarja kakor don Bosko, ki ni napravil koraka, ni izrekel besede, ni se lotil ničesar, kar bi ne imelo za cilj rešitve mladine. Zares mu ni bilo pri srcu nič drugega kakor duše.

13. člen

Združeni v eno samo srce bomo storili desetkrat več

Don Bosko kaže v vsem svojem delovanju kot vzgojitelj, pastir in ustanovnik veliko sposobnost, da se pogovarja, da tudi svoje najmlajše sodelavce vključi v soodgovornost, da uskladi v apostolskem in misijonskem delu sposobnosti v vsem zelo različnih ljudi; da za vsakogar najde delo, ki ustreza značaju, zmožnosti in izobrazbi, tako da se vsak počuti dobro.

Zaveda se nujnosti *sodelujoče ljubezni* v vzgojnem in pastoralnem služenju ter ve, da Sveti Duh vzbuja karizme v prid vse Cerkve, za skupno dobro.

Bogastvo vsakogar je dobrina vseh. Delo je najbolj učinkovito, če znamo zbuditi sodelavce in jih navdušiti.

V pravilniku za salezijanske sodelavce je don Bosko zapisal: "V vsakem času so se zavedali potrebe po združevanju dobrih, da si med seboj pomagajo delati dobro in odstranjati zlo. Če je lahko pretrgati eno samo vrvico, je zelo težko pretrgati tri združene vrvice. Združene slabotne moči postanejo močne: *Združena moč je močnejša, trojno vrvico je težko pretrgati.*"

14. člen

Vsak trud je majhen, ko gre za Cerkev in papeža

Don Boskova osebna, javna, civilna in verska zgodovina izraža značilno potezo njegovega duha: ljubezen do Cerkve, središča edinosti in občestva vseh sil, ki delajo za Božje kraljestvo. Pred Cerkvijo svojega časa je don Bosko izvedenec za občestvo in sodelovanje.

V svoji duhovnosti in delu z mladimi ter z ljudstvom goji zavest in čut za Cerkev, ko se spoprijema z nešteti težavami in nevarnostmi. Nenehno je na razpolago za sodelovanje s škofi in papežem na organizacijski in zunanji, na duhovni in apostolski ravni.

Don Boskovo povezanost s Cerkvijo je izražala njegova nenehna molitev, poslušnost cerkvenemu učiteljstvu, pripravljenost za gmotno pomoč, soodgovornost v služenju Božjemu ljudstvu, njegova pisna in ustna obramba papeža in apostolskega zbora, zvestoba odločitvam Cerkve, prepričano sprejemanje opomb in smernic učiteljstva ter njegova brezpogojna predanost: "Vsak trud je majhen, ko gre za Cerkev ali papeža."

15. člen

Dovolj je, da ste mladi, pa vas imam zelo rad

Janez Pavel II. je zapisal: "Moja želja je, da bi sadovi tega spominskega leta (1988) dolgo trajali v salezijanski družini in v vesoljni Cerkvi, ki je v don Bosku priznala in priznava odličen vzor apostola mladih.

Zato postavljam in razglašam sv. Janeza Boska za *očeta in učitelja mladine* ter določam, da ga pod tem nazivom častijo in se mu priporočajo zlasti tisti, ki se priznavajo za njegove duhovne sinove in hčere."

Tako je nakazan zgodovinski prostor, v katerem je nastopal don Bosko - *učitelj mladine*. Zaslužen je izražen način njegovega prizadevanja - *oče mladine*.

Glavne vrednote don Boskove izkušnje se zbirajo in povezujejo v mladih: njegov način svetosti, izbira področja apostolskega dela, način vzgojnega posega, stvaren načrt delovanja in skrivnost uspeha. Skupaj z Gospodom in za Gospodom so mladi prvi, za katere živi in dela don Bosko.

Ljubezen do mladih, značilna ljubezen očeta, učitelja in prijatelja, je podpirala don Boska v njegovih naporih.

Mladi so nekako nenehna spodbuda k mladosti in k pozitivnemu pogledu na družbena dogajanja. Za don Boska so poseben poklic. "Za vas študiram, za vas delam, za vas živim, za vas sem pripravljen dati tudi življenje."

16. člen

Vsa naša metoda sloni na razumu, veri in ljubeznivosti

Posebna poteza don Boskove genialnosti je povezana z vzgojnim načinom, ki ga je sam imenoval *preventivni sistem*. Preventivni sistem na neki način zgoščeno predstavlja njegovo pedagoško modrost, in je tisto preroško sporočilo, ki ga je zapustil svojim in vsej Cerkvi.

Preventivni sistem je duhovna vzgojna izkušnja. Je ljubezen, ki se zastonjsko podarja v izkazovanju ljubezni, ki zna storiti, da je ljubljena.

Je izbira dobrote, postavljene v sistem, katerega vsebina je družinski duh, zmožnost prijateljstva in dialoga, preprostost v sožitju z najbolj ubogimi ter vesela in optimistična ljubeznivost.

Preventivni sistem v celoti temelji na razumu, veri in ljubeznivosti.

Razum poudarja pristno vizijo krščanskega humanizma, v katerem se veselje, pobožnost, modrost, delo, študij in čut za človeško zlijejo v ubranost.

Vera pomeni napraviti prostor milosti, ki odrešuje, prostor hrepenenju po Bogu, Kristusu Gospodu, novemu človeku, ki daje smisel in odgovor na iskanje sreče.

Ljubeznivost je vsebina psihološke intuicije: mladi naj ne bodo samo ljubljani, temveč naj spoznajo, da so ljubljani.

Preventivni sistem je ravnotežje vzgojitelja, ki pristopa kot zrel in odgovoren prijatelj k mlademu človeku.

Ta sistem je evangelijska dobrohotna in potrpežljiva ljubezen, ki vse prenese in vzdrži vsakršno nevšečnost.

Je zmožnost ljubiti kakor ustreza mladim, tako da ljubezen prevzema znamenja, ki jih oni razumejo.

Preventivni sistem je neločljiv od don Boskove osebe, je njegova osebna izkušnja Svetega Duha.

17. člen

Edina moja opora je bila zateči se v molitvi k Jezusu v najsvetejšem zakramentu in k Mariji Pomočnici

Kristus, ki ima prvo mesto v don Boskovem življenju, je predvsem živi Jezus, navzoč v evharistiji, *gospodar hiše*, kot je imel navado reči, težišče, h kateremu se vse usmerja, kruh življenja, Sin Marije, Božje matere in matere Cerkve.

Don Bosko je živel od te navzočnosti in v tej navzočnosti.

Evharistija kot daritev in zakrament, evharistija za hrano in češčenje je v don Boskovem življenju moč in tolažba, vir miru in žarišče dejavnosti.

Svetosti zase in za mlade si ni mogoče zamisliti brez evharistije.

Evharistija je ključ za korenito spreobrnjenje srca k Božji ljubezni.

Središčnost Kristusa živimo v salezijanskem duhu z izrednim čutom za globoko premišljevanje o evharistiji in s prijateljstvom do nje.

“Marija Pomočnica” don Bosku ne predstavlja izvirnega in posebnega naziva, ki bi bil prej neznan. Nasprotno, je klic k vesoljnemu materinstvu Marije, ki pomaga pri delu ustanovitve njegove družine ter tako rekoč uresničuje *delo v dvoje*. Je globoko in neomajno don Boskovo prepričanje: “Vse je storila ona.”

V Marijo lahko zaupamo. Zato se ji lahko izročimo.

Poleg tega je don Bosko na neločljiv način povezoval svojo marijansko pobožnost s čutom za Cerkev, s Petrovo službo, s preprosto vero Božjega ljudstva, z nujnostjo odgovora na potrebe mladine.

18. člen

Pastoralna ljubezen

Središče in sinteza salezijanskega duha je tista *pastoralna ljubezen*, ki jo je don Bosko v polnosti živel med mladimi v oratoriju in ga je k njej nagibala duhovniška ljubezen ter nadnaravna zavzetost za njihov celostni blagor.

Ljubezen pomeni Božjo ljubezen, celo Boga samega. Zahteva se od Gospodovih učencev kot značilno znamenje in priznanje, da Bog vodi njihove misli, njihova dejanja in vse življenje.

Je središče vsega krščanskega in evangeljskega življenja, ker vzdržuje in usmerja vsako obliko apostolata.

V don Boskovem slogu se pastoralna ljubezen podrobneje izraža v nekaterih značilnostih. Ta ljubezen je:

- apostolska zavzetost, ki jo navdihuje mladostna vnema; imenujemo jo tudi *oratorijansko srce*.
- gorečnost, nezadržna vnema, iskanje novih poti za rešitev mladih,
- delež pri poslanstvu Jezusa Dobrega pastirja;
- navdih, ki ima svoj vir v binkoštih, v navzočnosti in delovanju Svetega Duha;
- zavzeta skrb, ki ima v Mariji bogat zgled podaritve samega sebe;
- izrecno nasprotje povprečnosti.

Vsak salezijanec ob posnemanju don Boska skromno skuša biti znamenje in nosilec Božje ljubezni do mladih in do vsake osebe, ki jo sreča.

Ta ljubezen je globoko pastoralna, zato se izpolnjuje v iskreni in delovni povezavi s pastirji Cerkve, s službo škofov in papeža, ki so prvi odgovorni za čredo Kristusa pastirja.

19. člen

Milost enosti

Pastoralna ljubezen je krepost, po kateri posnemamo Kristusa v podaritvi sebe in v svojem služenju. Ni samo to, kar delamo, temveč podaritev nas samih, kar kaže Kristusovo ljubezen do njegove črede. Pastoralna ljubezen določa naš način mišljenja in delovanja, naš način odnosa do ljudi.

Izrazi, ki jih uporabljamo v salezijanski izkušnji, da bi izpovedali vsebino pastoralne ljubezni kot podaritve sebe v apostolskem služenju, so različni: milost enosti, apostolska notranjost, kontemplativna razsežnost življenja, življenjska sinteza, enotno gibanje ljubezni do Boga in do mladih, bogoslužje življenja...

Pastoralna ljubezen je za člana salezijanske družine notranje in dinamično načelo, zmožno, da poveže v eno mnogovrstne in različne dejavnosti in vsakdanja opravila. Dve razsežnosti pastoralne ljubezni, Bog in bližnji, sta med seboj neločljivi. Pastoralna ljubezen je brezpogojna pripravljenost za delovanje Duha, ki posvečuje človekovo srce za Božji načrt; je darovanje samega sebe za odrešilno delo vse do darovanja lastnega življenja; je iskanje in graditev občestva kot podaritev in vnema zaradi ljubezni Kristusa Gospoda.

Salezijansko poglobljanje v skrivnost Svete Trojice nenehno odkriva Boga, zaljubljenega v človeka.

Pozornost do bližnjega izhaja od Boga in nenehno vodi k Bogu, ker je vedno prežeta z njegovo ljubeznijo.

Združenje z Bogom in slog molitve

Za don Boska je bilo značilno *združenje z Bogom*. To resničnost hoče salezijanska družina poglobljati, da bi temeljito doumela razsežnost drže po geslu *Daj mi duše*, ki je za našega svetega ustanovnika molitev.

Končni cilj molitve je bil za sv. Frančiška in za don Boska združenje z Bogom v novem življenju, da bi mogla v resnici ponoviti Pavlovo besedo: "Ne živim pa več jaz, ampak Kristus živi v meni" (Gal 2, 20).

Molitev se tako odpira v ljubezen. Pomaga, da gre človek iz sebe, da bi uresničil združenje z Bogom. To je proces zamaknjenja v Boga, ekstaza v življenju in dejavnosti. Je notranja naravnost ljubezni, usmerjene v apostolsko delo, v katerem se ta uresničuje, izraža, raste in se spopolnjuje.

Nekatere stalnice in nekatere značilnosti izražajo preprostost, ki jo navzven kaže don Boskova bogata in globoka intuicija glede molitve.

V svojem navdihu je vsa prežeta z dihom besed *Daj mi duše*.

V svojem slogu je mladinska, ljudska, radostna, ustvarjalna, preprosta in povezana z življenjem.

V svojih glavnih oblikah išče bistveno, in to je: Božja beseda, evharistija, zakrament sprave in Marija Pomočnica.

21. člen

Poslanstvo za mladino in ljudstvo

Don Boskovi učenci izkusijo Boga po tistih, h katerim so poslani: po mladih in ljudskem sloju.

Mladi so najprej Božji dar salezijanski družini. Niso samo deležni sadov neke dejavnosti. So naš poklic. Gospod je don Bosku pokazal mlade, posebno najbolj revne, kot prve in glavne, ki naj jim bo namenjeno njegovo poslanstvo.

Brez mladih torej salezijanske ustanove ne morejo biti *kakovostne*. Biti *specialisti za mlade* pomeni imeti srce nenehno naravnano k njim, k njihovim težnjam in željam, k njihovim vprašanjem in potrebam.

“Dovolj je, da ste mladi, pa vas imam zelo rad.”

Ljudski sloj je naravno in redno okolje, kjer naj se izraža odločitev za mlade: socialno in človeško okolje je tisto, kjer je treba iskati in srečevati mladino. Med mladimi in ljudstvom je nanreč medsebojno prepletanje. Naloga don Boskove salezijanske družine je, da jih spremlja v prizadevanju za človeški napredek in rast v veri; pokazati hoče evangeljske vrednote, katerih nosilci so ubogi: čut za življenje in upanje v boljšo prihodnost.

Don Bosko je, tudi z Združenjem častilcev Marije Pomočnice, za ljudstvo načrtoval vzgoje v veri in uporabil vsebine ljudske vernosti ter jih usmerjal k evangeljski modrosti, ki odgovarja na velika bivanjska vprašanja.

Preprosto ljudstvo je dalo don Bosku prvo in značilno priložnost za odkrivanje pomembnosti in učinkovitosti družbenega obveščanja.

Optimizem in veselje upanja

“Le resno razmišljajte in kar najbolj natančno razčlenite to temeljno listino naše družbe, preventivni sistem, ki se sklicuje na razum, vero in ljubeznivost; toda v končni razčlenitvi se morate strinjati z menoj, kako se vse skrči v to, da se vliva v srca sveti božji strah; vlivati ga, pravim, pomeni ukoreniniti ga tako, da tam vedno ostane, tudi sredi besnenja viharjev, neviht strasti in človeških sprememb” (Pavel Albera).

To je pedagogika milosti ali veselja čiste vesti.

Don Bosko *je posvetil veselje do življenja* in mladim dal ključ do sreče.

Preskrbljeni mladenič, življenjepis Dominika Savija in poučna pripovedka o Valentinu so dokaz teoretičnega in praktičnega soglasja med milostjo in srečo.

V šoli sv. Frančiška Saleškega in don Boska gradi salezijanec, naj bo posvečen ali laik, v sebi nekatere temeljne drže:

- *zaupanje v zmago dobrega.*

“V vsakem, tudi najbolj nesrečnem mladem človeku, je mesto, kjer lahko vstopi dobrota; prva vzgojiteljeva dolžnost je poiskati to mesto, to občutljivo struno srca, in jo uporabiti.”

- *odprtost za človeške vrednote.*

Salezijanec “sprejema vrednote sveta in zavrača tarnanje o slabih časih: ohranja, kar je dobro, zlasti če ugaja mladim. Kdor vedno tarna, nima pravega salezijanskega duha”.

- *vzgoja za vsakdanje radosti.*

“Potrebovali bi potrpežljivo vzgojno prizadevanje, da bi se naučili ali znova naučili preprosto okušati mnogovrstne radosti, ki jih Stvarnik že postavlja na našo pot.”

Vzgoja za veselje je vzgoja za upanje in razdajanje samega sebe

23. člen

Askeza dobrote

Don Boskova ljubeznivost je brez dvoma značilna in izvirna pedagoška ter metodološka prvina v celoti vzgojnega sistema.

Tudi danes, čeprav v spremenjenem kulturnem okolju in z mladimi, ki niso krščanske vere, je ta značilnost ena od mnogih dobrih in izvirnih stopenj don Boskove pedagogike.

Ne moremo pa je skraćiti na eno samo pedagoško načelo.

Ljubeznivost, razumljena kot izkazovanje in razdajanje teološke ljubezni do mladih in najrevnejših slojev, je tudi izraz duhovnosti. Zagotavlja v času resnično identičnost salezijanskega duha in je trajen izraz njegovega sloga.

Apostolska duhovnost je za člana salezijanske družine v besedah: *stori, da bi te imeli radi*, bolj kot samo v tem, da ljubimo.

“Na kaj se opira ta naša vzajemna ljubezen? ... Na željo, ki jo imam, da bi rešil vaše duše, ki so bile odkupljene s predragoceno krvjo Jezusa Kristusa, in vi me imate radi, ker se trudim, da bi vas vodil po poti večnega zveličanja. Blagor naših duš je torej temelj naše ljubezni.”

Metoda salezijanskega dela ni le to, da samo ljubimo (kar je očitno neobhodno potrebno), ampak, da v pedagoškem smislu dosežemo, da nas imajo radi, kajti vzgoja, kot zahtevna naloga, je stvar srca. To ni lahek cilj. Zahteva nenehno in globoko askezo, da v lastnem življenju napravimo prostor in damo mesto mlademu človeku in njegovemu hrepenenju po Bogu. Ne z udarci, *temveč s krotkostjo in ljubeznijo*, je govoril don Bosko vse od svojih sanj pri devetih letih dalje.

Krotkost, dobrota in askeza besed *“stori, da bi te imeli radi”*, so sad razumskega ravnotežja in bedenja nad srcem ter dela in razdajanja samega sebe

24. člen

Delo in zmernost

Izpolnjevanje od Boga navdihnjene pastoralne ljubezni vključuje potrebo po spreobrnitvi in očiščenju, po smrti starega človeka, da se rodi, živi in se razvija nov človek, ki je po vzoru Dobrega pastirja pripravljen dati življenje za svoje ovce, se vsak dan žrtvovati v apostolskem delu.

Nenehno delati, vse do smrti, je prvi člen salezijanskega zakonika. Strogost je v obnašanju, v pripravljenosti za žrtev, v nenavezanosti, ne pa v načinu življenja. Delamo, prenašamo težave, se veselo trudimo, da bi vse bilo storjeno s srcem, in duša je tako prekaljena z visokimi ideali za premagovanje nepotrebne, da omogoča največjo lahkotnost čustev in duha.

Ni treba iskati izrednih spokornih del, temveč samo vedro sprejemati vsakdanje napore in težave, da bi bili pripravljeni dobro služiti Bogu in bratom.

Salezijanska askeza ima mnogo vidikov: je *askeza ponižnosti*, da pred Bogom ne bi bili drugo kot služabniki; je *askeza zatajevanja*, da bi bili gospodarji nad seboj, da bi znali bedeti nad svojimi čustvi in svojim srcem, da bi znali zavračati slog lagodnega življenja; je *askeza poguma in potrpežljivosti*, da bi bili vztrajni pri delu; je *askeza predanosti*, kadar okoliščine in dogodki vabijo, da bi se približali križanemu Kristusu.

In zadnji vidik askeze, najlepši, je *zastonjskost*, da ne vzdihujemo in ne pokažemo, kako se čemu odpovedujemo. Lepo je, če vedno darujemo z veseljem.

25. člen

Duh pobude

Cerkev bedi nad zakladom Božje besede. Čeprav nima vedno pripravljene rešitve za vsako posamezno vprašanje, iz tega zaklada zajema načela za moralni in religiozni red. Želi zediniti luč razodetja s pristojnostjo vseh, z namenom, da bi razsvetljevala pot, po kateri je nedavno krenilo človeštvo.

Vsi imamo zato dolžnost gojiti držo poguma v iskanju dobrega in ustvarjanju novih oblik apostolskega prizadevanja.

V trenutku, kakršen je sedanji, v družbi, za katero je značilna gibljivost, hitrost in naglica, se ne sme izgubiti smisel in duh pastoralne pobude.

Medtem ko ostajamo zasidrani v načelu konkretnosti in stvarnega okolja, v katerega smo v svojem življenju postavljeni, mora smer poti nakazovati duhovno razločevanje.

Filip Rinaldi močno poudarja salezijancem:

“Duh, ki je lasten našim konstitucijam, je gibčnost v prilagajanju vsem oblikam dobrega, ki se vedno znova porajajo v človeštvu; in tistega dne, ko bi uvedli spremembo, nasprotno temu duhu, bi bilo konec naše družbe.”

Mnogo je don Boskovih besed, ki priporočajo ta duh pobude: “Zelo se prilagodimo, kjer je to mogoče; uklonimo se modernim zahtevam, tudi v obnašanju in navadah različnih krajev, glejmo le, da ne bi ravnali proti vesti.” Ni vprašanje samo prilagoditev; to, kar se zahteva, je nenehna prenova v luči znamenj časa.

Ukoreninjenje v Kristusovi skrivnosti in izročitev Mariji

Končna usmeritev salezijanskega duha je krščansko življenje, formacija vernika.

Oblikovan in zrel človek je državljan, ki ima vero, ki postavlja v središče svojega življenja ideal novega človeka, kakršnega je razglasil Jezus Kristus, in ki je srčen pričevalec lastnih verskih prepričanj. Zakoreniniti se v Kristusu je najgloblje veselje za don Boskovega sina. Od tod izvira ljubezen do Božje besede in želja živeti Kristusovo skrivnost, ki jo predstavlja bogoslužje Cerkve; vztrajno obhajanje zakramentov evharistije in sprave, ki vzgajata za krščansko svobodo, za spreobrnjenje srca in za duha sodelovanja in služenja, udeležba pri Gospodovi velikonočni skrivnosti, ki odpira za novo razumevanje življenja in njegovega osebnega, skupnega, notranjega in družbenega pomena.

V Kristusovi skrivnosti je na značilen in nedopovedljiv način navzoča Marijina oseba. Če hočemo biti kristjani, moramo biti marijanski, to je, moramo priznati bistveno, življenjsko in previdnostno razmerje, ki povezuje Božjo mater z Jezusom in nam odpira pot, ki vodi k njemu.

Vsa salezijanska družina se čuti kot marijanska družina, ki je nastala po materinski skrbi brezmadežne Pomočnice.

Zato se ji salezijanec izroča.

Izročitev je dogajanje v rasti: poklicani smo, da z izrecnim dejanjem podarimo sami sebe, da velikodušno sprejmemo poslanstvo, ki naj ga izpolnimo, da v polnosti odgovorimo na karizme, s katerimi smo bili obogateni, da si osebno prizadevamo za prenovljeno pot.

Marija, zanesljivo znamenje upanja in tolažbe za potujoče Božje ljudstvo, je spodbujevalka osebnega prizadevanja in apostolskega poleta.

27. člen

Čut za Cerkev

Don Bosko je postavil za temeljno načelo svojega apostolskega delovanja sinovsko in predano sprejemanje navodil cerkvenega učiteljstva, hkrati pa je vztrajno branil svojo karizmo spričo pritiskov ne dovolj razsvetljenih cerkvenih oseb.

Globoko in dolgo razmišljanje Drugega vatikanskega cerkvenega zbora je v središče postavilo resničnost Cerkve - skrivnosti, ki je kot Božje ljudstvo posebej središče edinosti in občestva. Cerkev gradi to resničnost s tem, da sprejema dar Duha in svoj odgovor nanj uresničuje s skladnim prizadevanjem vseh krščenih. Bolj kot kdaj prej je danes važno vprašanje edinosti.

Don Boskova salezijanska družina ima med svojimi zakladi bogato izročilo sinovske zvestobe Petrovemu nasledniku, povezanosti ter sodelovanja s krajevno Cerkvijo.

“Ko nam papež izrazi kakšno željo, je to za nas ukaz,” - zdi se kot bi don Bosko to izrekel nezavedno. Vendar pa ta izraz zaradi svoje verske narave predstavlja zavestno odločitev.

Sodelovanje s krajevno Cerkvijo danes vključuje prenovljeno razmerje, v vzgoji in pastoralni, z izvirnimi karizmami in prispevki vernikov laikov v delni Cerkvi.

Torej se danes v zvestobi don Boskovemu duhu od nas zahteva nov dinamizem, ki naj gradi občestvo z vsemi verniki.

Pozoren čut za klic nove evangelizacije

Smer, ki prevladuje v prizadevanju sodobne Cerkve, je nova evangelizacija.

Vse **don Boskovo** delo je nastalo iz *preprostega katekizma*. Evangelizacija in kateheza, ki predstavljata obseg in globino tega dela, **ostajata** za salezijansko družino temeljna razsežnost.

To **izročilo** napravlja danes vse skupine salezijanske družine posebno pozorne in dovzetne za osebne in objektivne potrebe *nove evangelizacije*.

Mnogi dokumenti Cerkve so v novi evangelizaciji nakazali novo binkoštno naravnost Božjega ljudstva, da pogumno izpoveduje neizrekljivo navzočnost živega Kristusa, Gospoda zgodovine, prvega in največjega evangelizatorja, ki zna odgovoriti na izredno velike današnje izzive sveta.

Usmeritev v novo evangelizacijo zahteva od salezijanske družine:

- da ugotovi *nove okoliščine*, v katerih je poklicana k evangeliziranju: smo pred popolnoma neznanimi cerkvenimi, družbenimi, ekonomskimi in političnimi razmerami;
- da razbere *novost v navodilih* Cerkve, ki napoveduje nove dejavnike evangelizacije in nova obzorja, v katera se je treba vključiti za oznanjevanje Kristusa;
- da prevzema *posledice*, ki jih ima nova evangelizacija za salezijansko vzgojno delo. Razmišljanje o vzajemnem odnosu med človeškim zorenjem in krščansko rastjo mora za nas veljati kot temeljno in neobhodno v vseh položajih.

ČETRTO POGLAVJE

OBLIKOVANJE ZA DEJAVNO BRATSTVO

29. Prvenstvo življenja v Duhu
30. Poznanje in cenjenje lastnega značaja vsake skupine
31. Medsebojna razmerja v družini
32. Odprtost za širše "salezijansko gibanje"
33. Pripravljenost za sodelovanje
v krajevni Cerkvi in v družbi
34. Spoštovanje drugih cerkvenih moči

29. člen

Prvenstvo življenja v Duhu

Don Boskova salezijanska družina ima v svojih koreninah kot značilno in izvirno ustanovitveno karizmo dar edinosti in bratstva, ki postaja zahteva za nenehno skrb in oblikovanje za evangeljsko ljubezen.

Prenova, ki jo želi Cerkev za vse skupine in skupnosti, vodi k vstajenskem in binkoštnemu Duhu.

Vse vernikovo življenje je v znamenju Duha.

Bratstvo je sad krepitve notranjega človeka, je pobuda Duha. Notranji človek je tisti, ki je razpoložljiv za Boga, ki se obrača k človeku in deluje po njem. Značilnost notranjega človeka je odgovor na Božjo ljubezen, razodeto v Jezusu, ljubezen, ki odpira osebe drugo za drugo in med seboj. Je novi človek, ki hodi v Duhu po merilih in s sadovi ljubezni.

Moč združevalne sinteze izvirajoče iz pastoralne ljubezni, je sad moči Svetega Duha, ki zagotavlja življenjsko neločljivost med združenjem z Bogom in razdajanjem bližnjemu, med evangeljsko notranjostjo in apostolskim delovanjem, med srcem, ki moli, in rokami, ki delajo.

30. člen

Poznanje in cenjenje lastnega značaja vsake skupine

Rast bratstva je tudi sad vzajemnega poznanja. Ne moremo ljubiti neznanne resničnosti.

Skupine, ki so prejele priznanje pripadnosti k salezijanski družini, so se v zadnjih letih pomnožile. Druge bodo pridružene v bližnji prihodnosti.

Vrhovni predstojnik salezijancev kot don Boskov naslednik, oče in središče edinosti salezijanske družine, vodi postopek za skupine, ki prosijo za priznanje; njegovo sklepno sporočilo vključi vse v veselje nad delom Gospodovega Duha. Da bi to veselje moglo biti popolno in utemeljeno, naj se vsi izrecno potrudijo za boljše medsebojno poznanje.

Le-to se potem ne sme ustaviti samo na zunanjih, le na organizacijskih vidikih, temveč mora znati sprejeti izvirnost vsakogar kot bogastvo in rodovitnost skupnega ustanovnika don Boska.

Branje temeljnih dokumentov skupin in pismo vrhovnega predstojnika, ki priznava pripadnost salezijanski družini, izraža moč karizme in genialnost salezijanske izkušnje.

Potrebno je pozornejše poznanje skupin, s katerimi je neposredno začel don Bosko in tudi tistih, ki so navzoče in delujejo na lastnem področju.

31. člen

Mesebojna razmerja v družini

Iz razumskega spoznanja je potrebno preiti na izkustveno spoznanje, ki izhaja iz bratske izmenjave izkušenj.

To je obsežno področje, zaupano *družinskemu duhu* ter medosebnim in skupinskim razmerjem.

To spoznanje nastaja - samo kot primer:

- iz živih, priložnostnih ali rednih stikov in neformalnih ali organiziranih srečanj;
- iz bratskih, duhovnih in molitvenih srečanj, ki dajejo vsem na razpolago bogastvo vsakogar;
- iz trenutkov razmišljanja in študija o vidikih same karizme, duhovnosti, izročila, podedovanega od don Boska, in izzivov, ki jih znamenja časov postavljajo vsej salezijanski družini;
- iz nenehnega in institucionaliziranega obveščanja med skupinami za vedno bolj bratsko udeležbo pri trenutkih veselja in težav, iskanja in razločevanja, ki jih vsaka skupina doživlja skozi leto. Posebno pomemben je v tem smislu *sosvet salezijanske družine (konzulta)*, ki naj ga podpirajo vse skupine;
- iz sodelovanja pri naporih v družbenem obveščanju za razširjanje don Boskovega duha v svetu; omenimo, na primer, sodelovanje pri Salezijanskem vestniku;
- iz medsebojnega priznavanja potrebe, kot osebe in kot skupine, po odpuščanju, razumevanju in pomoči drugih.

Nadalje morajo razmerja pomagati odkriti bistvene načine izmenjave med vsemi skupinami salezijanske družine, ki vzajemno in skupaj sestavljajo in nadaljujejo ustanovnikovo karizmatično izkušnjo.

Različne skupine si ne morejo celostno zamisliti svoje poklicanosti v Cerkvi, ne da bi se povezale s tistimi, ki so z njimi nosilci ustanovnikovega evangelijskega načrta.

Zato iščejo večjo edinost vseh, vendar v upoštevanju pristne različnosti vsakogar.

Končno vse skupine sodelujejo pri poživljanju celotne salezijanske družine na naslednjih področjih:

- poklicna pastoral:
- formacija posameznih članov;
- pastoralno iskanje za oblikovanje primernih odgovorov na vprašanja vzgoje in evangelizacije mladih in preprostega ljudstva;
- uresničevanje salezijanskega poslanstva na njegovih različnih področjih in v ustanovah;
- širjenje don Boskovega duha.

32. člen

Odprtost za širše “salezijansko gibanje”

Don Boskova salezijanska družina, cerkvena resničnost, vsa usmerjena v to, da uresničuje in razodeva skupnega duha, ki nam ga je ustanovnik zapustil v dediščino, ne živi le zase: poslanstvo zakramenta Božje ljubezni do mladih določa, usmerja in opisuje njeno bivanje in delovanje.

Prepoznamo se kot karizmatična resničnost, obnovljena v tej posebni uri Duha ob spodbudi, prejeti po Drugem vatikanskem cerkvenem zboru.

Prepoznamo se kot *cerkveno gibanje*, katerega širina sega preko meja in možnosti posameznih uradno priznanih skupin, ker zbira prijatelje, tiste, ki z naklonjenostjo spremljajo salezijansko delo in dobrotnike. Vsi ti, čeprav ne pripadajo organiziranim in priznanim skupinam salezijanske družine, delajo v salezijanskem slogu in duhu skupaj z nami.

Don Boskova salezijanska družina navdihuje širše salezijansko gibanje, kadar nad posebnostmi, ki so lastne raznim skupinam, zna izražati tisto združujoče in dinamično, kar naj vidno izraža skupno apostolsko identiteto.

Posebno značilne don Boskove *besede* in nosilne prvine skupnega duha, navedene v tej listini, so konkreten predlog in primeren povzetek, da bi delali kot *široko gibanje oseb*, ki na različne načine delujejo za rešitev mladine.

33. člen

Pripravljenost za sodelovanje v krajevni Cerkvi in v družbi

Skrb za bratstvo in njegovo oblikovanje imata za odločilno prvino v življenju salezijanske družine prelivanje don Boskovega duha v krajevno Cerkev in družbo s tvornim sodelovanjem med skupinami za večjo apostolsko rodovitnost.

Občestvo in komunikacija se mora razviti v dejavno apostolsko sodelovanje glede na to, da salezijanska družina ne obstaja sama zase, temveč zato, da izpolnjuje v Cerkvi in v svetu njej zaupano poslanstvo, predvsem v služenju mladim in revnim.

To obširno sodelovanje ima dve obliki:

- je sodelovanje *med posameznimi skupinami* za uresničenje salezijanskega poslanstva na njegovih različnih področjih in v okoljih ter ustanovah;
- je sodelovanje *vseh skupin* v pastoralnih ustanovah krajevne Cerkve in civilnih ustanovah, da bi prinašale salezijanski prispevek, raznovrsten v svojem bogastvu in vsebinah, pri gradnji *civilizacije ljubezni*.

Doseganje skupnega načrta vključuje usklajevanje, ki bo večkrat zahtevalo žrtve posameznih vidikov ali načrtov v lastni skupini.

Spoštovanje drugih cerkvenih moči

Bratstvo razširja obzorja ljubezni in s spoštovanjem, prisrčnostjo in duhom sodelovanja sprejema različne oblike združevanja v Cerkvi za njeno izgradnjo in razodevanje mnogovrstne milosti Duha.

Za solidarno gradnjo skupnega doma je potrebno, da se odloži vsak duh nasprotovanja in prepira, in da raje tekmuje v medsebojnem spoštovanju, v prehitovanju v vzajemni ljubezni in pripravljenosti za sodelovanje: s potrpežljivostjo, daljnovidnostjo, razpoložljivostjo za žrtev, ki jo bo to morda prineslo.

Mnogovrstna Božja milost, dana različnim cerkvenim gibanjem, se izraža v posebni duhovnosti in izvirni apostolski obliki.

Uresničuje se torej v občestvu, izmenjavi darov, predvsem ko različne skupine uspejo jasno pokazati svojo identiteto.

Občestvo ne krni posebnosti in ne teži za tem, da bi vse umestilo v neko povprečnost.

Občestvo zahteva pripravljenost za dialog in sposobnost za prispevanje lastnih vrednot.

Kot salezijanska družina smo ob spodbudi zgleđa don Boska, ki je do vseh imel čustva in besede prijaznega sprejemanja in hvaležnosti in je z vsemi znal izmenjavati intuicijo, izkušnje in uresničevanje, poklicani, da zopet potrdimo prejeti dar in potujemo skupaj z vso Cerkvijo.

PETO POGLAVJE

SLUŽBE OBČESTVA

35. Občestvo zahteva zvestobo lastni skupini
36. Izhodišča občestva
37. Koristnost nekaterih dinamičnih struktur

35. člen

Občestvo zahteva zvestobo lastni skupini

Pripadnost salezijanski družini, ki omogoča izmenjavo istega duhovnega bogastva med mnogimi, ne zmanjša vrednot in izvirnosti posamezne skupine.

Bratstvo ne zmanjšuje, temveč krepi identiteto.

Tako se tudi konkretni položaj oseb in njihovo mesto v Cerkvi potrjuje, oživlja in bogati.

Z močjo svoje karizme don Bosko združuje v skladnosti enotne, apostolske družine redovnika, laika, poročenega, ovdovelega, neporočenega, duhovnika. Vsi ti lahko na različne načine pričujejo za duha blagrov.

Nikomur ne jemlje njegove posebne duhovniške ali laiške ali redovniške duhovnosti.

Don Boskova karizma je višja in celostna moč, ki posameznim duhovnostim daje svoj pečat, jih prevzema, ureja, označuje in krepi.

Občestvo je najzrelejši sad karizmatične identitete, organizacijske samostojnosti. Je izraz izvirnosti skupine, medsebojne in velikodušne obogatitve z vrednotami vseh.

Občestvo zato vedno ostaja edini cilj salezijanske družine, da bi čim globlje živela lastne vrednote.

Izhodišča občestva

V moči svojega karizmatičnega bratstva priznavajo posamezne skupine, ki sestavljajo salezijansko družino, v vrhovnem predstojniku, don Boskovem nasledniku, očeta in središče edinosti te družine.

Nadalje ne manjka - in to v ozki povezavi z njegovo službo - drugih izhodišč občestva, ki olajšujejo in uresničujejo skladnost za služenje edinosti duha in apostolskega sodelovanja.

Znotraj vsake skupine obstaja bratsko služenje usposobljenih animatorjev z nalogo, da ustvarjajo občestvo z vso don Boskovo družino.

Nadalje don Boskovi salezijanci nosijo odgovornost za animacijo vse salezijanske družine, saj so po naslovu na poseben način dediči in predstavniki njegovega bogastva duhovniškega očetovstva, povezanega z zakramentom svetega reda.

Zato uresničujejo služenje, ki se ne izkazuje z vodstveno oblastjo, temveč z veseljem, da je zagotovljena pot zvestobe, da se v polnosti živi salezijanska svetost.

Iskanje in sprejetje različnih znamenj občestva razodeva prepričanje, da ima oseba v dejanju aktivne vključitve v katero izmed skupin zavest, da s tem prosi za pripadnost obsežnejši družini.

37. člen

Koristnost nekaterih dinamičnih struktur

Salezijanska družina, skupnost, oblikovana iz urejenih in dobro organiziranih skupin, lahko sprejema pobude za boljšo rast in dozorevanje od strukture, ki naj bo lahkotna in dinamična, od vseh priznana in hotena ter ustanovljena.

Jasno prvino edinosti predstavlja *na splošni ravni* oseba vrhovnega predstojnika, po navodilih, že izraženih v tem dokumentu. On ima tudi posebno ustanovno vlogo v razmerju do mnogih posameznih skupin.

Lahko mislimo tudi na druge vidike za organsko povezanost.

Na pokrajinski, narodni, inšpektorialni in krajevni ravni vzdržujejo in krepijo enotnost sveti in sosveti (konzulte).

Da bi zagotovili normalno življenjskost salezijanske družine, se ne smemo zanašati samo na dobro voljo odgovornih za animacijo in vodstvo posameznih skupin na različnih ravneh.

Praktične težave v apostolskem delu in medosebnih odnosih ali razmerjih v skupini pogosto zakrivajo potrebo in nujnost dejavnega bratstva, urejenega v strukturah.

Določitev možnih struktur bo morala biti predmet pozornega nadaljenjega skupnega razmišljanja med vsemi skupinami salezijanske družine.

SKLEP

38. Spomin svetnikov salezijanske družine in zatekanje k njim
39. Cerkevna aktualnost salezijanske družine,
ki živi in deluje združena

38. člen

Spomin svetnikov salezijanske družine in zatekanje k njim

Svetniki razglašajo Kristusova čudovita dela in postanejo živi pričevalci evangelija s tem, da v duhu in izpolnjevanju krščanske ljubezni krepijo edinost vse Cerkve.

Bog je pokazal veliko ljubezen do don Boskove salezijanske družine s tem, da jo je obogatil s svetostjo.

Duhovniki, laiki, posvečeni, mladi in odrasli v salezijanski družini, zavzeti člani pri vzgoji in evangelizaciji, oblikovalci preprostega vsakdanjega življenja in apostoli, poklicani k srčnosti mučeništva, črpajo bogastvo navdiha med našimi svetniki.

Čudovito je to, kar milost Svetega Duha napravi v srcih tistih, ki ga sprejmejo in se mu dajo na voljo! Širjenje njegove ljubezni spodbuja k popolni dejavni ljubezni in k vedno globlji edinosti vse tiste, ki sprejmejo njegov dar.

Občestvo, kakršnega želimo uresničiti kot salezijanska družina, ima v svetosti, ki jo vztrajno iščemo, najbolj bogat temelj našega sodelovanja.

Priporočanje bratom in sestram, ki so nam pokazali pot ljubezni, postane močna pomoč v naši slabosti in spodbuda, da delamo z veseljem v pričakovanju nebes.

Vse vas pričakujem v nebesih, nam ponavlja don Bosko.

39. člen

Cerkvena aktualnost salezijanske družine, ki živi in deluje združena

Znamenje Cerkve, uresničene v svetu, je ljubezen in edinost. Občestvo je po Jezusovi besedi najučinkovitejše apostolsko pričevanje.

V sedanjih zgodovinskih razmerah Cerkve, ki se trudi za dialog z vsemi ljudmi dobre volje, se kaže najnujnejša dolžnost izražati notranje občestvo.

Potrebno je, da danes vsi ljudje tesneje združeni med seboj po socialnih, tehničnih in kulturnih vezeh, dosežejo tudi svojo polno edinost v Kristusu, zatrjuje Drugi vatikanski koncil.

Duhovne družine v Cerkvi lahko mnogo prispevajo, da bi bila Cerkev dobro usposobljena za delo edinosti med ljudmi in pripravljena za službo graditve Kristusovega skrivnostnega telesa.

Od don Boska smo se naučili, da ljubezen do Kristusa neločljivo poraja ljubezen do njegove Cerkve.

Pastoralna ljubezen je korenina in izraz edinosti v občestvu salezijanske družine.

Vidna in dejavna edinost salezijanske družine postane zanesljivo orodje *nove evangelizacije*.

Molitev k Mariji Pomočnici, materi salezijanske družine

*O Marija, Božja mati in mati Cerkve,
verujemo, da zavzemaš posebno mesto
v zgodovini našega odrešenja
in da si učiteljica in vodnica naše družine.
Z veseljem premišljujemo in želimo posnemati
tvojo vero in tvojo razpoložljivost za Gospoda
in njegov načrt ljubezni,
tvojo hvaležnost za velike reči, ki jih je storil Oče,
tvojo apostolsko ljubezen in tvojo zvestobo ob uri križa.
Zaupamo se ti z otroško ljubeznijo:
Brezmadežna, ti nas vzgajaj za polnost naše podaritve,
Pomočnica, ulivaj nam poguma in zaupanja
pri služenju Božjemu ljudstvu.
Prosimo te, o sveta Devica,
da še naprej varuješ vsakogar od nas,
posamezne skupine, ki so nastale po don Boskovi karizmi,
uso salezijansko družino
in mlade, ki nam jih zaupaš.
Amen.*

KAZALO

Listini na pot	3
Predstavitev listine občestva	5
Predgovor	7

PRVO POGlavJE

MILOST OBČESTVA V SALEZIJANSKI DRUŽINI

1. Božji načrt v ustanovnikovi zamisli	11
2. Duhovno-apostolska družina v razvoju	12
3. Bogastvo vzajemnega občestva	13
4. V srcu Cerkve za odrešenje sveta	14

DRUGO POGlavJE

UDELEŽBA PRI SALEZIJANSKI DRUŽINI

5. Naslovi pripadnosti	17
6. Vzajemnost in izmenjava darov	18
7. Sklicevanje na don Boska, očeta in učitelja	19
8. Navdihnjeni ob humanizmu sv. Frančiška Saleškega	20
9. Vrhovni predstojnik, središče edinosti	21
10. Opis don Boskove salezijanske družine	22

TRETJE POGlavJE

ZNAČILNE POTEZE SALEZIJANSKEGA LIKA

A. Posebno značilne don Boskove besede	
11. Daj mi duše	25
12. Da bi pridobil duše za Boga, grem naprej do drznosti	26
13. Združeni v eno srce bomo storili desetkrat več	27
14. Vsak trud je majhen, ko gre za Cerkev in papeža	28
15. Dovolj je, da ste mladi, pa vas imam zelo rad	29
16. Vsa naša metoda temelji na razumu, veri in ljubeznivosti	30
17. Edina moja opora je vedno bila zateči se v molitvi k Jezusu v najsvetejšem zakramentu in Mariji Pomočnici	31
	65

B. Pomembne prvine skupnega duha	
18. Pastoralna ljubezen	32
19. Milost enosti	33
20. Združenje z Bogom in molitveni slog	34
21. Poslanstvo za mladino in ljudstvo	35
22. Optimizem in veselje upanja	36
23. Askeza dobrote	37
24. Delo in zmernost	38
25. Duh pobude	39
26. Ukoreninjenje v Kristusovi skrivnosti in izročitev Mariji	40
27. Čut za Cerkev	41
28. Pozoren čut za klic nove evangelizacije	42

ČETRTO POGLAVJE

OBLIKOVANJE ZA DEJAVNO BRATSTVO 43

29. Prvenstvo življenja v Duhu	45
30. Poznanje in cenjenje lastnega značaja vsake skupine	46
31. Medsebojna razmerja v družini	47
32. Odprtost za širše "salezijansko gibanje"	49
33. Pripravljenost za sodelovanje v krajevni Cerkvi in v družbi	50
34. Spoštovanje drugih cerkvenih moči	51

PETO POGLAVJE

SLUŽBE OBČESTVA 53

35. Občestvo zahteva zvestobo lastni skupini	55
36. Izhodišča občestva	56
37. Koristnost nekaterih dinamičnih struktur	57

SKLEP 59

38. Spomin svetnikov salezijanske družine in zatekanje k njim	61
39. Cerkevna aktualnost sal. družine, ki živi in deluje združena	62

Molitev k Mariji Pomočnici, materi salezijanske družine 63